

A metropolis leckéiből

Újévi számunkban végeztér Jeszenszky Sándor cikksorozata, amely Budapest, a serdülő, izmos metropolis problémáival foglalkozott. Mindaz a számtalan szellemes gondolat és terv, amelyet e cikkek fölvetettek, nem kerül le hasábjainkról, melyeknek ez tán legkedvesebb témájuk. Budapest és környéke, a metropolis egyre kérdez — s mi igyekezzünk, egyre jobban igyekezzünk kérdéseire megfelelni.

Budapest tisztább városképe felé

A hatóságok beavatkozását esztétikai dolgokban nem tekintik jó szemmel. Akiknek alkotásába beleszólnak, azok a szabadság megsértését látják és kétségbeesetten veszik tudomásul a fantáziájukat korlátozó szabályozást. Sokszor a nagyközönség is részvétellel áll az esetleg elfogult alkotóművész mellé. Magasabb szempontokból mégis kívánatos lenne egy helyen az illetékes hatóságok méltányos beavatkozása: a reklám és reklám-építkezés terén. Sajnos, itt a szabadság anarchiává fajul. Pedig egységes, kellemes városkép szempontjából ugyanolyan jelentősége van a portálok, reklámtáblák, transzparenszek és hirdetések megrendszabályozásának, mint az épülethomlokzatok eddig is oly szigorú hatósági elbírálásának. A Közmunkák Tanácsa által meghatározott homlokzatkiképzésekkel elérni kívánt harmonikus városkép teljesen leromlik az első 5–6 méter magasságig emelkedő üzletkiképzések tarka összevisszaságától.

Kellemes jelenség a Nagykörúton, hogy néhány háztulajdonos, vagy üzlettulajdonos egységes portálkiképzést alakított. Ezeknek egységes nagyvonalúsága bizonyítéka annak, hogy nem a régi reklámelveket követő: egymástól minél inkább eltérő kirakatok, illetve színek kelthetik fel a vevőközönség figyelmét.

»Ami ordít, az jó reklám»: sajnos ennek a maradi elvnek jegyében születik még ma is a legtöbb budapesti üzletportál, cégtábla és más reklámcélokat is szolgáló alkotmány. Nem veszi észre sok kereskedő, hogy egyes szílamoknak (pl. okkázio, maradékvásár, mélyen leszállított árak) éppen annyira nem ül már fel a közönség, ha kis cedulán függeszti ki kirakataiban, mintha épületet eltakaró méteres, tarka táblára mázolja ríktó színekkel. Az elavult szílamok és ízléstelen tarkaságok csak megrendítik az üzlet szoliditásának hitét és a kereskedő ízlés-hiányáról panaszkodnak.

Nem egy külfölditől hallhattam, hogy Budapest különleges keveré-

két mutatja a nyugat üzletnegyedeinek és a balkán bazarainak. Bizony sok kereskedő képes rak-tárának szinte teljes tartalmát az uccára akasztani, hogy azáltal a vevőt beédesgesse és a sok, gyalogjáró fölé nyúló, egymást elolvadni sem engedő (tehát igazán céltalan) tábla, transzparensz és más reklámtárgy tényleg kissé keleties jellegű ad még néhány főútvonalnak is.

Bosszantó még az is, hogy sok helyen szívesen nélkülöznénk reklámfeliratokat (pl. a villamosok oldalán, padokon, margitszigeti sétányon, stb.), de azok ott tola-

zkodnak. Jobb ízlésű emberre nem-hogy vonzóerővel bírna az ilyen, hanem ellenkező hatást ér el.

Úgy köz-, mint magánérdekből kívánatos lenne mindezekben a szépséghibákon javítani. A Közmunkák Tanácsa mindaddig a boltkapuzatok és konzolos cégtáblák helyfoglalási díjának beszedésével törődött, de vajmi keveset törődött azok külsejével. Helyes lenne, ha esztétikai szempontból is revízió alá vennék ezeket. Nem az íróasztal mellől kellene akkor sem foglalkozni e kérdések megoldásával, hanem jóízlésű, reklámhoz értő építésszek és iparművészek feladata legyen a környezet és az üzleti érdekek beható tanulmányozása után a benyújtott tervek elbírálása, szükség esetén helyes módosítása.

Hoch István
építésszámőrök.

Elkészült Óbuda városrendezési terve

Irta: PIROVITS ALADÁR,
szék.-föv. ny. műszaki főtanácsos

Budapestnek legtöbb baját óriási kiterjedése okozza. (Az egymillió népességű Budapest kiterjedése 20.000 hektár, a hárommillió Párizs 7800 hektár). Most kerül kivitelre az Angyal-föld vidéke számára egy szennyvíz-szivattyútelep 5,5 millió pengő költséggel! Milyen jó volna ezt a pénzt a belső városrészek rendezésére fordítani.

Csodálatos, de a felfogásokra nézve jellemző is, hogy ezt a szegény fővárost, mikor reneszanszkori étét Bár-czy Istvánnak polgármesterré választásakor, 1906-ban, megkezdte, — mert vannak várospolitikuskaink, kiknek ez a felfogásuk — Nagybudapest elnevezés alatt még 26.000 hektárral, tehát a mai Budapesténél még jóval nagyobb területtel akarták növelni. Pedig a magyar mérnökök ekkor már rámutattott ennek az elgondolásnak városépítés-technikai szempontból való képtelenségére, sőt Pálóczi Antal, minden idők legnagyobb magyar városépítő szak-

tekintélye, 1902-ben tett nyilatkozatában a magyarok Istenét hívta segítségül, hogy óvja meg szépen fejlődő fővárosunkat ettől a veszedelemtől.

Gyakran halljuk azt a panaszt, hogy Óbuda a főváros mostohagyermek. Ez a jogosulatlan megállapítás Budapest fejlődéstörténetében való járatlanságból ered, de egyúttal igazságtalan is. Mert mennyivel van jobb helyzetben a Vízi város beépített területe, ahol nagy számban vannak még düledező viskók, miként Óbudán. Ugyanígy vannak a József- és Ferencváros külső részeivel. És itt vannak a Tabán, a Lágymányos. Pedig ezek a városrészek rangsor szerint előbbre valók annál az oknál fogva, mert a racionális városfejlesztésnek a súlypontból — a Cityből kiindulónan kell végbemenni.

Ismételve hangsúlyozzuk, hogy a főváros kiterjedése a bajok alapoka. Tehát Óbuda rendezésének eddigi elmaradása is erre az okra vezethető vissza. Budapestet hasonlíthatjuk egy szerény viszonyok között élő igen sokgyermekes családhoz, ahol a szülők